

HEILSA

Roykur og dampur frá sveising kunnu goyma bitlar, sum eru heilsuskaðiligar. Andar tú hetta í teg yvir eina longri tíð, veksur vandin fyri at menna lungnakrabba við umleið 30 prosentum

Sveising kann elva til krabba

Umleið trý prosent av arbeiðandi fjøldini í heiminum er útsett fyri sveisroyki, og tí er sveisroykur og lungnakrabbi ein heimsumfatandi fólkaheilsutrupulleiki

Vilmund Jacobsen

Fólk, sum í sínum arbeiði verða útsett fyri sveisroyki, eru í munandi størri vanda fyri at menna lungnakrabba enn fólk annars.

Tað eru heimsins leiðandi granskarar á økinum samdir um, eftir at teir hava mett um nýggjastu granskingina á økinum.

Niðurstøðan letur eisini upp fyri, at tað møguliga fer at eydnast at fáa lungnakrabba viðurkendan sum eina arbeiðssjúku sum hevur rætt til endurgjald.

Roykur og dampur frá sveising kann goyma bitlar, sum eru heilsuskaðiligar.

Higartil hevur verið mett, at tað møguliga kann vera krabbameinselvandi at anda í seg sveisroyk.

Men, nú hava nakrir av heimsins leiðandi granskarum á økinum hugt at nýggjasta skjalatilfarinum, og niðurstøðan er greið: Sveising er krabbameinselvandi.

– Andar tú í teg bitlar yvir eina longri tíð, veksur vandin fyri at menna lungnakrabba umleið 30 prosent.

Tað sigur Johnni Hansen, granskari hjá Kræftens Bekæmpelse.

– Eg haldi, at við nýggju niðurstøðuni eigur grundarlag at vera fyri at fáa lungnakrabba viðurkendan sum arbeiðssjúku, sum gevur rætt til endurgjald, sigur Johnni Hansen, granskari

pelse í Danmark.

Hann er júst komin heim aftur av einum fundi í IARC, (International Agency for Research of Cancer), sum liggur undir heimsheilsustovninum, WHO.

Á odda í IARC

Johnni Hansen hevur verið for-

maður fyri einum bólki av 17 granskarum úr 10 ymiskum londum, sum hava mett um krabbameinsvandan við sveising.

Nýggja metingin hjá IARC er nú um dagarnar eisini almannakunngjörd í viðurkenda tíðarritinum, Lancet Oncology.

Johnni Hansen hevur staðið á odda fyri bólkinum av granskarum, sum júst hava almannakunngjørt, at sveising kann elva til krabbamein.

– Illgrunin hevur verið í nógv ár, men nú eru tað út við fimmti vísindaligar kanningar, sum peika sama veg. Ofta verður sveisað í lutfalsliga smáum rúmunum, og tað er ikki bara sveisarin sjálvur, sum er í øktum vanda, men øll tey, sum eru í sama rúmi.

Johnni Hansen hjá Kræftens Bekæmpelse vísir á, at ofta eru tey, sum ikki sveisa, men sum bara eru í sama rúmi, verri vard enn sveisarin sjálvur. Sveisarin hevur gjarna masku og útsúgving sum verju.

Reglur á økinum

Umleið 70.000 fólk arbeiða sum sveisara í Danmark, og í heimshøpi er talan kanska um 110 miljónir

fólk, sum dagliga eru útsett fyri sveisroyki í arbeiðsumhvørvinum. Hetta svarar til umleið trý prosent av arbeiðandi fjøldini í øllum heiminum.

Tí er sveisroykur og lungnakrabbi ein heimsumfatandi fólkaheilsutrupulleiki.

At metingin hjá IARC (International Agency for Research of Cancer) nú er so greið, kemst av, at nýggju kanningarnar eru nógv meira neyvar, enn tær hava verið áður.

Nógvir sveisara royka eisini, umframt at teir kunnu vera útsettir fyri asbesti, men nú hevur borið til at skilja ymisku vandarnar sundur, soleiðis at metingin um árinini av sjálvari sveisingini eru nógv neyvari.

– Niðurstøðan kann møguliga føra til, at betri reglur kom á økinum og at markvirkni um, hvussu nógvan sveisroyk fólk kunnu útsetast fyri, verða lækkað.

Johnni Hansen vísir á, at betri útsúgving kann vera ein loysn. Hinvegin vísa galdandi reglur longu, at góð útsúgving skal vera, men tá arbeiðið skal ganga skjótt, verður onkuntíð gingið upp á

kompromis – ella neyðsemju – við trygdina.

– Núverandi reglur avmarka vandan munandi. Reglurnar skulu bara haldast, sigur granskari.

Møguleiki fyri endurgjaldi

Hava fólk í longri tíð verið útsett fyri sveisroyki og hava fingið staðfest lungnakrabba, mælir Johnni Hansen til, at fólk klaga til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring – ella tað, sum áður varð rópt Arbejdsskadestyrrelsen.

– Eg haldi, at tað við nýggju niðurstøðuni eigur at vera grundarlag fyri at fáa lungnakrabba viðurkendan sum eina arbeiðssjúku, sum gevur rætt til endurgjald. Men, hetta skal Arbejdsmarkedets Erhvervssikring sjálvandi meta um, leggur Johnni Hansen aftrat.

Granskarar halda eisini, at sveising økir um vandan fyri móðurmerkjakrabba í eygunum, sum tó er ein sera sjáldsom krabbasjúka – við bert fáum tilburðum í Norðurlondum um árið.

Kelda: www.cancer.dk